# Riksdagen
# Uppteckningar vid
# EU-nämndens sammanträden
# 2026/27:8

SVERIGES RIKSDAG

Tisdagen den 10 november 2026

---

**§ 1 Informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer**
**Statssekreterare Christian Danielsson**
**Information och samråd inför informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer den 13 november 2026**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då vill jag hälsa välkommen till dagens öppna sammanträde med EU-nämnden. Jag välkomnar särskilt statssekreterare Christian Danielsson.

På dagordningen står information och samråd inför informellt möte i Europeiska rådet den 13 november 2026.

Sammanträdet är, som sagt, öppet och går att följa på riksdagens webbplats.

Jag ska börja med att ge ordet till statssekreterare Christian Danielsson, som ska ge en redogörelse inför mötet. Därefter kommer jag att ge ordet till partierna i storleksordning, och de partier som har fler än en ledamot vid bordet har möjlighet att ställa ytterligare en fråga.

Med det ger jag ordet till statssekreteraren. Jag tänker att du får presentera dig själv lite och berätta om anledningen till att du är här. Det har hänt förut, men det är inte speciellt vanligt att det är statssekreteraren som företräder regeringen i stället för statsministern.

Anf. 2 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Fru ordförande! Jag vill beklaga å statsministerns vägnar att han med så kort varsel var tvungen att ställa in medverkan vid EU-nämndens sammanträde denna eftermiddag. Han deltar på ett nordiskt möte i Köpenhamn med Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj.

På fredag samlas EU:s stats- och regeringschefer till ett informellt EU-toppmöte i Dublin. För första gången ska Europeiska rådet diskutera artificiell intelligens. Låt mig inledningsvis säga att eftersom det är ett informellt möte kommer inga beslut att fattas eller skriftliga slutsatser att antas. Syftet är helt enkelt att ha en öppen diskussion mellan ledarna om viktiga strategiska AI-frågor.

Europeiska rådets ordförande António Costa avser även att avsätta tid för att diskutera Europas roll i samtal med Ukraina och Ryssland. Här är Sveriges position densamma som resten av EU:s, nämligen att inga samtal om Ukraina kan föras utan Ukraina och att inga samtal om Europa kan föras utan Europa. Det kan inte heller ske så länge kriget pågår. Just nu måste fokus ligga på att få ett slut på Rysslands krig mot Ukraina och

därefter säkerställa att Ukrainas framtida säkerhet garanteras. Här ska vi också komma ihåg att vi fortfarande inte sett några som helst tecken på att Putin genuint är intresserad av fredsförhandlingar.

Det är heller inte uteslutet att det finansiella stödet till Ukraina kommer upp i någon form. Regeringens hållning ligger fast. Såväl stödet till Ukraina som trycket på Ryssland måste öka.

Dagen innan kommer statsministern att delta i ett möte i Europeiska politiska gemenskapen, EPC. Regeringen samråder som bekant endast om det informella mötet i Europeiska rådet.

AI-diskussionen på det informella mötet i Europeiska rådet kommer att fokusera på två huvudsakliga frågor. Den första handlar om de möjligheter som AI bidrar med för den europeiska konkurrenskraften, och den andra handlar om AI:s påverkan på våra samhällen. Låt mig kort redogöra för hur regeringen ser på dessa frågor.

Den första frågan gäller konkurrenskraft. AI-utvecklingen utgör en viktig möjlighet för tillväxt och innovation. Det är centralt att stora AI-kliv nu inte bara tas i USA och Kina utan att också vi i Europa är med och leder utvecklingen. Den svenska ambitionen ligger fast. Sverige ska vara ett av världens främsta AI-länder. För att lyckas behöver vi göra Europa till en bättre plats för företag att starta, växa och stanna kvar i. Det handlar om att fördjupa den inre marknaden. Det handlar om att fortsätta arbetet med att skapa en spar- och investeringsunion, så att europeiskt sparande kan finansiera europeisk innovation. Och det handlar om fortsatt ambitiös regelförenkling.

Den andra frågan gäller beroenden och geopolitik. Inte minst handlar det om att bygga egen europeisk AI-kapacitet och att minska ensidiga beroenden av amerikanska eller kinesiska företag. Regeringens linje är att minskade beroenden inte får bli liktydigt med protektionism. Vi ska inte stänga ute företag från andra delar av världen – tvärtom. Konkurrens driver innovation. Det vi behöver är flera alternativ och flera aktörer, och vår användning måste bygga på interoperabilitet och portabilitet.

Den tredje frågan gäller säkerhet och demokrati. Att AI börjar inkorporeras i organiserad brottslighet och i hackerattacker eller används för att underminera EU:s gemensamma värderingar är mycket allvarligt. Den senaste tidens incidenter vad gäller avancerade AI-modeller understryker vikten av att ta de riskerna på stort allvar. Det som är olagligt offline ska även vara olagligt online. Om en AI-agent utför en olaglig handling måste det vara tydligt vem som är ansvarig. Vi ser också risker för påverkan från främmande makt i demokratiska val och för barn och unga i sociala medier. Det är i synnerhet viktigt att skydda särskilt sårbara grupper. Det dröjde nog alltför länge innan åtgärder vidtogs för att skydda barn från de negativa effekterna av sociala medier, och det misstaget får inte upprepas när det kommer till AI.

Den fjärde frågan gäller arbetsmarknaden. Precis som vi sett i samband med tidigare tekniksprång kommer AI att medföra att vissa jobb försvinner och att andra växer fram. För regeringen är det centralt att människor får möjlighet att ställa om. Det kräver satsningar på livslångt lärande och god utbildning och ett nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

Med det avslutar jag min redovisning.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag kommer först att ge ordet till fyra partier. Sedan kommer statssekreteraren att få möjlighet att svara. Därefter tar vi fyra partier till.

Anf. 4 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S):

Tack, statssekreteraren, för redogörelsen!

Jag tycker själv att det är välkommet att man ska ha den här diskussionen. Jag tror att det är bra att det är ganska informellt och att det inte ska fattas beslut, just för att vi är i ett sådant här läge.

Vi socialdemokrater delar uppfattningen att Europa måste stärka sin konkurrenskraft men också sin självförsörjning och motståndskraft i ett läge där AI-utvecklingen går i en rasande takt. Jag tänker också inte minst på den geopolitiska situation som har uppstått. Det är hot om tullar men också otillbörlig påverkan på den globala marknaden genom subventioner från ganska stora ekonomier. Det bidrar ju till att den regelbaserade handelspolitiken urholkas. Vi i EU måste resolut stå bakom att detta inte ska göras.

Det som gjorde mig glad och som jag tycker är välkommet är att den här diskussionen kommer att kretsa kring de sociala aspekterna av AI-utvecklingen. Jag tror att det är få som har missat att det är väldigt många invånare i EU – men också runt om i övriga världen – som är väldigt oroade över den snabba utvecklingen och att de inte riktigt hinner med. Det gäller bland annat de demokratiska aspekterna, som statssekreteraren själv redogjorde för. Det gäller också arbetsmarknaden, som kommer att påverka framför allt unga. Jag tror att det finns en stor osäkerhet bland unga om vad detta över huvud taget innebär för dem och om de över huvud taget kommer att ha nytta av sina studier – jag vill ändå säga att man alltid har nytta av sina studier.

Jag blir något förvånad över att frågan kring datacenter lyser lite med sin frånvaro i det styrdokument som skickades ut. Jag noterade att statssekreteraren inte heller nämnde det. Det här är en fråga som är väldigt viktig och angelägen, inte minst för oss här hemma i Sverige.

I dagarna kom det ett reportage: Nio fackförbund har kollat på tre EU-länder och Norge och på hur man behandlat inte minst arbetare vid etablering av datacenter. I Norge har detta lett till att regeringen tagit initiativ till att bland annat kalla till sig datacenterbolagen för att fråga hur de efterlever norska arbetsvillkor och ser till att de inte utnyttjar utländsk arbetskraft och arbetskraft från Norge.

Utöver det ser vi att den norska regeringen tar initiativ när det kommer till datacentrens enorma inverkan på elsystemet. Det har vi också diskuterat i Sverige utan någon, skulle jag vilja påstå, konkretion. Men eftersom det här är något som kommer att lyftas på ett rådsmöte tror jag att det är än viktigare att det lyfts ur ett europeiskt perspektiv.

I Norge ser vi nu att man stoppar möjligheten att reservera ytterligare elanslutningar för datacenter men också att man inleder en utredning av hur belastningen från datacenter på elnätet ska hanteras.

I USA – det är ganska intressant – har datacenter bara under de senaste fem åren stått för 4 procent av den totala elförbrukningen. Det är liksom en enorm andel som tas i anspråk. Vi menar att det såklart är naturligt att datacentren också ska bidra med den elproduktion som man tar i anspråk.

Därför skulle jag vilja veta om Sverige avser att lyfta den här oron vid rådsmötet.

Att Sverige måste driva på för en AI-politik är helt centralt, och jag tror att Europa kan bli konkurrenskraftigt. Det finns många lärdomar att dra, inte minst från oss själva. Men det här måste göra utan att arbetstagare utnyttjas och utan att vi konkurrerar med osjysta villkor. Och företag som kränker arbetstagare ska kunna krävas på ansvar.

En central del är att den tekniska utvecklingen sker i snabb takt. Kostnaderna för detta får inte vältras över på hushållen och företagen i ökade elräkningar.

Jag skulle vilja veta om man kommer att lyfta de här aspekterna. Kan statssekreteraren redogöra för regeringens hållning kring datacenter, och kommer man att lyfta frågan om en mer sammanhållen datacenterpolitik?

Anf. 5 ERIK OTTOSON (M):

Det är tveklöst så att det mycket svåra i politiken är att klara av att hålla två tankar i huvudet samtidigt. När det gäller artificiell intelligens behöver vi hålla avsevärt många fler tankar i huvudet samtidigt, inte minst för att teknikutvecklingen går väldigt fort. Samtidigt som vi behöver kunna dra nytta av den teknikutvecklingen behöver vi kunna isolera och begränsa eventuella skadeverkningar och risker. Det här är den balansgång som statssekreteraren sätter fingret på i sin redogörelse.

När jag var betydligt mycket yngre försökte min far göra mig ödmjuk – med varierande resultat. När jag försökte beskriva hur modern världen var så var hans uppmaning att jag skulle se mig omkring och inse att jag fortfarande levde på stenåldern. Mycket riktigt hade han rätt. Det som var supermodernt då är ju inte riktigt lika supermodernt nu. Takten ökar ständigt. Ett exempel är inte minst den AI-lagstiftning som EU-systemet tröskade igenom, där man sedan har behövt backa och fundera eftersom även den blev obsolet innan den ens hade hunnit bli implementerad.

Därför skulle jag vilja be statssekreteraren utveckla det här lite grann: Vilka ingångar kommer Sverige in med i den här diskussionen när det gäller att just klara av den väldigt svåra balansgången? Samtidigt som vi är oerhört oroliga över de risker som detta kan medföra – det handlar om sociala risker, ekonomiska risker och säkerhetsrisker, till exempel när det gäller cybersäkerhet – är det av geopolitisk strategisk vikt att vi ligger i framkant kompetensförsörjningsmässigt och teknikutvecklingsmässigt. Det gäller också autonomin för den europeiska kontinenten i förhållande till andra jättar på den här marknaden. Där ligger vi kanske ännu inte i framkant.

Jag skulle alltså gärna vilja höra statssekreteraren utveckla detta ytterligare: Med vilka ingångar går vi in i detta? Det handlar om att inse att vi lever på stenåldern, att det kommer att ske väldigt många stora förändringar och att det kommer att vara svårt att hinna med – men ändå kunna klara av att gå den här balansgången.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi delar regeringens ingång att Sverige ska vara en ledande AI-nation. Vi kan konstatera att Sverige redan i dag är ledande inom teknik och innovation i Europa, men problemet är att Europa inte är

ledande i världen. För att bibehålla och utveckla vår position behöver vi fler små och medelstora företag i Sverige.

Om man tar del av möjligheterna med AI, digital teknik och artificiell intelligens kan det bidra till högre produktivitet, minskade administrativa kostnader och stärkt konkurrenskraft. Utmaningarna i dag finns framför allt hos de mindre företagen som inte har de resurser som krävs för att applicera AI i större skala.

På europeisk nivå har vi tyvärr ett problem då EU har bidragit till att bli en bromskloss snarare än en möjliggörare. De digitala regelverken har tillåtits expandera närmast hejdlöst: AI-förordningar, DSA, GDPR, den EU-förordning som blev cybersäkerhetslag, CRA med mera. Nu kommer även Digital Fairness Act, och där vi får utvärdera och se hur stora problem den innebär.

Mycket av det här har tillkommit med delvis goda intentioner, men det totala resultatet har blivit en enorm byråkratisk apparat som hämmat Europas konkurrenskraft. Man kan säga att dessa två frågor – hur EU ska kunna sitta med vid bordet och påverka säkerhetsaspekterna och hur konkurrenskraftssituationen ser ut – hänger ihop. Om EU inte kan bli mer konkurrenskraftigt och leda utvecklingen mer kommer vi inte att kunna sitta med vid bordet och fatta viktiga strategiska beslut, exempelvis om vilken risk man ska ta när det kommer till dessa tjänster.

Vi kan konstatera att det återstår en hel del förenklingsarbete trots det omnibuspaket som genomförs. Vi behöver ett mer omfattande arbete på det här området. Frågan är om kommissionen kan leverera på det som den skriver om i sitt arbetsprogram och som visar på goda intentioner.

Rapporteringskraven måste mildras, och vi måste bort från överlappande regelverk. Regelverken måste också bli tydliga så att vi kan undvika den osäkerhet som råder i dag och som hämmar investeringsviljan och konkurrenskraften. Nu har ikraftträdandet av en hel del regelverk skjutits upp. Det innebär givetvis inte att osäkerheten försvinner för marknadens aktörer, utan den bibehålls.

Något som vi i SD saknar bland dessa frågor är energipolitiken, som är ett grundläggande problem. Så länge energikostnaderna är betydligt högre i Europa jämfört med andra kontinenter kommer Europa att få svårt att konkurrera om investeringar.

Under mötet ska regeringscheferna diskutera de mycket viktiga perspektiven vad gäller säkerhet och social påverkan på våra samhällen. Om Europa inte blir mer konkurrenskraftigt kommer det som sagt att bli svårt för Europa att spela en avgörande roll också när det kommer till de aspekterna.

Anf. 7 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för redogörelsen!

AI skapar stora möjligheter men väcker också frågor om personlig integritet, användning av människors data och ersättning till dem vars arbete används för att träna AI-modeller.

Hur ser regeringen på behovet av gemensamma europeiska regler som stärker skyddet för personlig integritet, värnar upphovspersoners rättigheter och säkerställer att AI-utvecklingen sker på ett sätt som stärker medborgarnas förtroende och kontroll över den digitala utvecklingen?

Hur avser regeringen att verka för att utvecklingen inte bara stärker Europas konkurrenskraft utan också Europas digitala suveränitet, skyddet för den personliga integriteten och medborgarnas kontroll över sina data samt säkerställer att de ekonomiska värden som skapas kommer samhället till del?

Anf. 8 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Fru ordförande! Den sociala aspekten, eller kanske viktigare ändå, förankringen av AI-utvecklingen hos medborgarna är en bred fråga och en utmaning. Vi ser denna utmaning nu i flera länder, mer eller mindre tydligt. Tydligast har vi kanske sett den på andra sidan Atlanten under de senaste månaderna. För regeringen är det viktigt att ha med denna aspekt i hur hela AI-förändringen presenteras.

Man landar då i viktiga frågor som rör arbetsmarknaden. Den ger tillräcklig säkerhet och framtidstro, för AI-utvecklingen som sådan kommer att medföra förbättringar för samhället som helhet. Det handlar om hur utbildningen kan anpassas så att den är väl avpassad till de förändringar som AI kommer att medföra men också om en tydlig klarhet i vilka förändringar vi talar om. Där ser vi utveckling varje dag, och det kommer att vara en viktig aspekt i det fortsatta arbetet med AI som helhet.

När det gäller datacenter har frågan om elpriserna kommit in tungt. En sida av datacenter är att beräkningskraften är ett viktigt element för att konkurrenskraften ska stärkas och för att Europa ska kunna hävda sig inom AI. Jag läste en siffra häromdagen. Av den totala summan av compute som finns i världen i dag ligger 70 procent i USA, 15 procent i Kina och 5 procent i Europa. Det säger något.

Det gäller att hitta avvägningen mellan å ena sidan beaktande av de effekter som utbyggnaden av datacenter har på bland annat elförsörjningen och å andra sidan betydelsen av att Europa får tillräckligt med kraft. Det gäller hela frågan om det som kallas compute, alltså beräkningskapacitet.

Vad har då regeringen gjort här? Jo, den har tillsatt en utredning, och också Svenska kraftnät tittar på hur belastningen på elsystemet påverkas av de investeringar som är på gång där. Det är vad det handlar om. Vi får se vad utredningen levererar, och det kommer sedan att ligga till grund för det fortsatta arbetet, alldeles oberoende av vilken regering som sitter då. Det blir en viktig aspekt.

När det gäller själva lagstiftningen och hur vi ser till att Europa ligger i framkant och inte kommer efter känner man en önskan att få på plats fler regler för AI just nu. Jag har följt diskussionerna i Storbritannien om deras G20-ordförandeskap från och med nästa år, och de kommer att sätta upp just AI och reglering som ett viktigt element.

Precis som har sagts runt bordet här är det viktigt att få rätt balans. En reglering som är bra ger en konkurrenskraftsfördel då det skapar långsiktighet om spelreglerna och klarhet om vad som gäller. En reglering som innebär långtgående krav på aktörerna kan dock ge motsatt effekt. Det var bakgrunden till att regeringen och inte minst statsministern var så mån om att AI-akten inte skulle komma på plats fullt ut förrän det fanns klarhet om standarder och andra aspekter som är viktiga för långsiktigheten. Så blir det nu i framtiden när det gäller regleringen.

Det finns ytterligare en aspekt som har kommit in när det gäller regleringen och som gjort den ännu mer akut, och det är cybersäkerheten.

Vi har sett ett antal aspekter där AI uppenbarligen kommer in och används i antingen kriminella eller andra icke-acceptabla syften. Då blir hela frågan om vi har en cybersäkerhetsreglering som fungerar. Här gäller det återigen att få den effektiv och att hitta balansen. I EU-sammanhang är det en utmaning att få regleringarna att bli riktiga. För att det ska fungera på en gemensam marknad måste det göras tillsammans.

Vi från regeringens sida kommer att arbeta intensivt för att få en så effektiv lagstiftning som möjligt och motverka att vi får olika skikt av regleringar som leder till negativa konsekvenser för konkurrenskraften utan att regleringarna i sig ger den positiva effekt som vi vill se. Det finns mycket att göra när det gäller att se över lagstiftningen. Det är därför vi trycker väldigt hårt på regelförenklingar.

Integritetsskyddet och upphovsskyddet är viktiga aspekter i detta. Det handlar om möjligheterna för den enskilde eller den som har upphovsrätten att säga nej. Detta är huvudregel i de EU-regler som gäller i dag. Just nu pågår en översyn av reglerna för att bland annat utvärdera hur de fungerar i praktiken. Vi kommer att följa detta nära. Det är viktigt, för det handlar både om den enskildes rätt och om upphovsrätten, som är ett viktigt element vad gäller konkurrenskraften.

Anf. 9 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag tycker att det är en oerhört viktig och intressant dialog som vi har här. AI sätter saker och ting lite på sin spets, inte minst när det kommer till vårt demokratiska system. Demokrati tycker om tid. Det gör inte AI, utan det ska gå snabbt.

Det blir på ett sätt en utmärkt utmaning att verkligen hitta den där balansen mellan snabbhet och effektivitet och ändå garantera demokratiska värden. Om vi gör det behöver vi fira, för det tycker jag är en fantastisk utmaning, och svår som sjutton.

Mycket har redan sagts. Jag håller med om att energiförsörjning är en fullständigt avgörande faktor liksom ägandet av data, personlig integritet, att inte skapa en särlagstiftning som blir omodern på en gång och, inte minst, psykisk hälsa.

En viktig sak som inte har nämnts men som jag vill lägga till är de kulturella värdena, som vi inte ska förringa. Hur ska vi förhålla oss till musik och konst – egentligen allting – och vad ska EU ha för roll i detta? Det skulle jag vilja lägga till utöver allt annat klokt som redan har lyfts upp.

Sedan nämndes Ukraina. Återigen: Allt stöd är naturligtvis viktigare än någonsin.

Anf. 10 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Jag tackar statssekreteraren för introduktionen och svaren på tidigare frågor. Vi är väldigt glada över att ha statssekreteraren här och tycker att statsministern prioriterar klokt genom att vara i Köpenhamn och träffa kollegor och den ukrainska presidenten.

Det är också en klok prioritering att det är ett informellt möte om AI som är på gång, för det behöver diskuteras. Mycket har hänt på området, där det har gått snabbare än vad de flesta hade trott. Det har blivit en geopolitisk maktfråga, och vi har sett hur USA och Kina hanterar den. Europa behöver steppa upp och vara en tydlig del i den diskussionen.

Det finns många värderingsfrågor som är viktiga att diskutera. Vi har demokratiska värderingar. Det finns auktoritära regimer som vill se andra riktningar för AI, men här måste vi se till att de demokratiska värderingarna försvaras.

Vi ser också hur viktigt AI kan vara för EU:s konkurrenskraft liksom att vi klarar av att hantera det som vi står inför. Det är lätt att vi reglerar bort alla möjligheter för våra företag att finnas med på området och att vi halkar efter och bara får acceptera något som vi inte vill ha. Det är därför jätteviktigt att det här diskuteras.

Det finns många andra aspekter som kan lyftas fram, såsom försvar och välfärd, inte minst vården, som genomgår mycket på AI-området just nu. Vi ser redan nu hur barn och unga påverkas, och detta är också något som behöver diskuteras. Det finns risk att man isolerar sig från resten av världen och bara har vänner som inte är riktiga utan AI-genererade. Därför är det bra att denna diskussion förs.

Låt mig även säga några ord om Ukraina. I de diskussioner som nu förs mellan Ukraina, Ryssland, USA och andra aktörer är det otroligt viktigt att Europa sitter med vid bordet, särskilt i de diskussioner som rör Europa nu men också det framtida EU som inkluderar Ukraina. Det är viktigt att åter börja diskutera hur det finansiella stödet kan utvecklas och de frysta tillgångarna användas. Kanske är det bra att det är ett informellt möte så att man kan ta upp frågorna och vända och vrida på dem på ett annat sätt. Kanhända är det precis ett sådant möte som behövs.

Anf. 11 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen.

Låt mig inleda med det vi är överens om. Jag önskar lycka till när det gäller Ukraina, och det är viktigt att Ulf Kristersson är på plats och visar att Sverige fortsätter att stå upp för Ukraina i detta läge.

När det gäller ämnet för det informella mötet kommer jag mest att belysa de delar jag menar är problematiska. Det betyder inte att jag och Miljöpartiet inte ser potentialen med AI. Men politikens uppgift är ju att lösa problem, så därför kommer jag mest att gå in på dessa.

Jag tror att man har varit lite naiv och inte tydligt diskuterat baksidan och kostnaderna med AI, inte minst vad gäller datacentren. Dock tror och hoppas jag att Googles hänsynslösa och illegala skogsskövling i Finland kan vara en väckarklocka för många.

AI kräver ökad energiförbrukning, och trycket på mark och naturresurser ökar. Dessutom koncentreras makten till ett fåtal globala techföretag. I Sverige har vi under generationer byggt upp kapaciteten och stabiliteten i vårt elsystem, och denna gemensamma strategiska resurs reas nu ut utan krav på motprestation. Enligt Svenska kraftnäts köer för framtida effektbehov ligger ansökningarna på motsvarande effekt från tio stora kärnkraftsreaktorer. Denna ökning skulle riskera att leda till skenande elpriser, nätkapacitetsbrist och undanträngseleffekt om globala techjättar lägger beslag på den svenska kapaciteten.

När dessa löften säljs in lovar man ofta tusentals jobb och att det ska ge stora lokala skatteintäkter till kommuner. Men när serverhallarna väl står klara behövs det bara ett fåtal tekniker och väktare. Samtidigt slussas vinsterna ut ur landet medan svenska medborgare och kommuner står med både skövlad natur och högre elräkningar.

Runt om i Europa har olika medlemsstater börjat sätta ned foten för att få slut på det som har beskrivits som vilda västern. I Danmark har man stoppat nya nätanslutningar, och i Irland kräver man att stora datacenter själva bidrar med elproduktion, lagring och förnybar el. Storbritannien, Nederländerna och Norge har agerat för att stoppa spekulation i ansökningar och prioriterar samhällsviktig verksamhet. Tyskland har infört krav på energieffektivitet och återvinning av spillvärme till fjärrvärme, och i Finland, som drabbats hårt av datacenterboomen, har man skrotat först-till-kvarn-principen och infört en lagstiftning som möjliggör prioritering.

Jag och Miljöpartiet menar att det skulle behövas ett samlat grepp för att komma till rätta med dessa problem. Potentialen ska absolut belysas, men detta AI-race ska inte innebära ett race to the bottom. Det är därför bra att frågorna diskuteras och att man lyfter olika aspekter.

Kommer man utöver det statssekreteraren har framfört också att framföra behovet av samlade motkrav och motprestationer vid etablering av datacenter?

Anf. 12 MARTIN MELIN (L):

Ordförande! Statssekreteraren har redan svarat på det jag tänkte fråga om gällande reglering och lagstiftning kopplat till leverantörerna och plattformarna, så jag är nöjd.

Anf. 13 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Fru ordförande! Ja, demokrati tycker om tid. Men när det gäller AI-utvecklingen kan man nästan inte påminna sig om en utveckling som går så snabbt som denna. För en demokrati och för samhället som helhet är det en utmaning att följa med, och hela diskussionen om regelverk är ett uttryck för det.

Något som jag inte fick med i mitt förra svar är att det också ligger en utmaning i att vi sätter regler som är viktiga men så pass omfattande att bara de stora techbolagen kan klara av dem, samtidigt som det är viktigt att se till att de mindre, innovativa och aktiva bolagen inom sektorn också kommer fram. Därför är de regulatoriska sandlådorna av stor betydelse – och här satsar regeringen ordentligt, vilket är viktigt.

Jag tar med mig det som sades om kulturella värden.

När det gäller konkurrenskraft och geopolitik instämmer jag. Samtidigt är det tydligt att den tillväxtökning man har sett i USA sedan 2010 och som skiljer sig från Europas i hög grad är kopplad till utvecklingen av techbolagen. Detta är alltså något Europa måste ta sig an, men det måste göras på ett sådant sätt att även de andra aspekterna beaktas.

Avseende Ukraina gäller den svenska positionen fullt ut, det vill säga att fortsätta pressa på för att försvaga Ryssland och stärka Ukraina.

När det gäller energin är en utredning som sagt tillsatt. Svenska kraftnät tittar på detta, men jag har inte mer information än så. Jag är dock övertygad om att detta är en fråga som kommer att kräva diskussioner i riksdagen, för det är uppenbarligen en fråga av stor betydelse. Det stämmer att ett antal länder relativt nyligen har tagit sig an denna fråga på olika sätt, och jag är rätt säker på att frågan kommer att komma upp i diskussionerna på fredag, just av de skäl som Miljöpartiet nämnde.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Nu finns det möjlighet för de partier som har mer än en ledamot vid bordet att ställa en uppföljande fråga, det vill säga Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna.

Jag tänkte själv ställa ett par uppföljande frågor. Det har varit ett bra samråd med statssekreteraren om AI och vikten av att Sveriges starka stöd till Ukraina betonas. EU-nämnden justerade dock sin sammanträdestid för att statsministern inte hade möjlighet att komma på den ordinarie sammanträdestiden. Nu hade statsministern av mycket förklarliga skäl inte möjlighet att komma den här tiden heller, och det är givetvis viktigt att han finns på plats i Köpenhamn och visar Sveriges stöd till Zelenskyj och Ukraina. Statssekreteraren sa inget om det, men planerar statsministern att vara på plats under det informella mötet i Europeiska rådet?

Även om långtidsbudgeten inte står på mötesagendan kan man ändå tänka sig att den kommer att talas om i marginalen och diskuteras en del. Hur tänker statsministern, om han är på plats, säkerställa att Sveriges ingångar bevakas i samtalen med övriga frugala länder? Det finns exempelvis uppgifter om att Tyskland och Frankrike är på väg att komma överens. Har regeringen någon inblick i dessa samtal? Det gäller inte minst hur man bedömer Tysklands motstånd till nya egna medel. Det handlar givetvis också om hur viktigt det är att budgeten kommer på plats, helst med enhällighet och med ett nytt ekonomiskt stödpaket till Ukraina, där behovet är 70 miljarder euro redan 2027.

Det vore värdefullt om statssekreteraren kunde säga något om detta.

Varken Moderaterna eller Sverigedemokraterna begär ordet.

Anf. 15 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Som planen nu ligger kommer statsministern att delta på mötet.

MFF:en kommer inte att diskuteras på detta möte. Jag var i Bryssel i går och träffade företrädare för António Costa, och det är väldigt tydligt att det är han som leder arbetet och att han inte har något som helst intresse av att frågan kommer upp på mötet. Vi kommer i stället att få god möjlighet och gott om tid för detta vid Europeiska rådets möte i slutet av månaden, för då kommer denna fråga att vara central.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Återrapportering i kammaren från mötet i Europeiska rådet är planerad till den 17 november klockan 13.00.

Vi tackar statssekreterare Danielsson med medarbetare för i dag och önskar statsministern lycka till på det informella mötet i Europeiska rådet.

**§ 2 Övriga frågor**

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Då inga övriga frågor finns avslutas denna punkt och även dagens sammanträde.

# Innehållsförteckning



**§ 1 Informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer ..... 1**
Anf. 1 ORDFÖRANDEN ..... 1
Anf. 2 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON ..... 1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN ..... 3
Anf. 4 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S) ..... 3
Anf. 5 ERIK OTTOSON (M) ..... 4
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD) ..... 4
Anf. 7 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V) ..... 5
Anf. 8 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON ..... 6
Anf. 9 ANNA LASSES (C) ..... 7
Anf. 10 MAGNUS BERNTSSON (KD) ..... 7
Anf. 11 REBECKA LE MOINE (MP) ..... 8
Anf. 12 MARTIN MELIN (L) ..... 9
Anf. 13 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON ..... 9
Anf. 14 ORDFÖRANDEN ..... 10
Anf. 15 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON ..... 10
Anf. 16 ORDFÖRANDEN ..... 10
**§ 2 Övriga frågor ..... 11**
Anf. 17 ORDFÖRANDEN ..... 11